

Datum
2020-03-26

Adress
205 80 Malmö

Diarienummer
HVO-2019-5801

Yttrande

Till
Kommunfullmäktige

Yttrande över Motion av John Roslund (M) och Tony Rahm (M) om att införa ungdomsbesök inom Malmös äldreomsorg STK-2019-1484

Hälsa-, vård- och omsorgsnämnden beslutar att lämna följande yttrande:

Sammanfattning

Hälsa-, vård- och omsorgsnämnden anser att satsningen med ungdomsbesök på vård- och omsorgsboenden i Stockholm är intressant men vill poängtera att en jämn kvalitet i verksamheten är det viktigaste för att säkerställa brukarvänlighet. Hälsa-, vård- och omsorgsnämnden ser hellre satsningar på att få upp grundprofessionens förutsättningar att skapa ”guldkant”. Hälsa-, vård- och omsorgsnämnden ämnar arbeta vidare med kompetensförsörjning utifrån de förutsättningar som gäller för Malmö. Hälsa-, vård- och omsorgsnämnden föreslår kommunfullmäktige att avslå motionen med hänvisning till att det inte finns utrymme inom den nuvarande ekonomiska ramen att införa ungdomsbesök inom äldreomsorgen.

Yttrande

Hälsa-, vård- och omsorgsnämnden gör tolkningen att förslaget i motionen är baserat på en liknande satsning i Stockholm. Äldrenämnden i Stockholm införde ungdomsbesök i äldreomsorgen 2012 i syfte att öka det sociala innehållet i äldreomsorgen och att ge unga människor en möjlighet att prova på att arbeta inom äldreomsorgen. Enligt Stockholmsmodellen anställs ungdomar via en upphandlad leverantör för att på helger vara en resurs i arbetet med äldres aktivering. Ungdomarna ersätter inte ordinarie personal och utför inte något ”reguljärt” arbete. Hälsa-, vård- och omsorgsnämnden noterar att de anställda ungdomarna i Stockholm har en medelålder på 16 år. I motionen föreslås ett samarbete med arbetsmarknads- och socialnämnden vars målgrupp är vuxna eller äldre ungdomar i åldern 16–29 år och som inte går i gymnasiet eller har någon annan sysselsättning. Hälsa-, vård- och omsorgsnämnden anser därav att eventuella insatser eller anställningar av yngre ungdomar istället skulle behöva samverkas med och utredas av grundskolenämnden.

Satsningen i Stockholm har utvärderats i studien *Ungdomsbesök i vård- och omsorgsboenden 2013*¹ som visar att projektet varit väldigt uppskattat. Ungdomarna fick en mer positiv bild av äldreomsorgen och ungefär 40 % svarade att de kunde tänka sig att fortsätta arbeta inom äldreomsorgen efter gymnasiet. Hur många av dessa som sedan faktiskt gick vidare till en vårdutbildning eller till ett arbete inom äldreomsorgen framgår dock inte av utvärderingen, vilket gör det svårt att uttala sig om den faktiska effekten som satsningen kan ha haft på stadens kompetensförsörjning.

Hälsa-, vård- och omsorgsnämnden är positiv till insatser som kan bidra till att säkra en hållbar kompetensförsörjning inom vård och omsorg. Att inspirera ungdomar till att vilja söka sig till ett omsorgsyrtke redan inför ett framtida gymnasieval är en viktig del i detta arbete. Att engagera ungdomar i nämndens verksamhetsområde kan öka intresset för en framtida karriär inom äldreomsorgen. Hälsa-, vård- och omsorgsnämnden arbetar därför aktivt med kompetensförsörjning via praktik, föreläsningar på skolor, samverkan kring arbetsmarknadsinsatser och nätverkande för arbetssökande. Hälsa-, vård- och omsorgsförvaltningen samverkar kontinuerligt med arbetsmarknads- och socialförvaltningen för att hitta fler sätt att inspirera unga att söka sig till vård- och omsorgsyrtken.

Hälsa-, vård- och omsorgsnämnden tillhandahåller ett antal platser inom äldreomsorgen för sommarjobb och praktik som riktar sig till ungdomar. För den yngre målgruppen finns möjlighet att få praoplats i årskurs 8. Hälsa-, vård- och omsorgsnämnden tar årligen emot ungdomar på sommarpraktik via satsningen *Ung i sommar*, under 2019 fanns det 330 platser fördelat på olika delar av verksamheten. Deltagare i *Ung i sommar* tilldelas ett utbildande informationsmaterial om hur de kan arbeta med sociala aktiviteter på bästa sätt. Under 2019 deltog nämnden i *Sommarpraktik för killar* som är ett delprojekt inom *Ung i sommar*. Inom ramen för projektet fick 21 killar i åldrarna 16–19 år under en dag i veckan bekanta sig med de fakulteter som har utbildningar inom vård, omsorg och pedagogik. Resten av praktikveckorna arbetade killarna på förskolor, fritidshem och olika vårdinrättningar. Projektet löpte under tre veckor.

Förvaltningen ingår i Vård- och omsorgscollege som är en samverkansform för kvalitetssäkring och kvalitetsutveckling mellan utbildningsanordnare, arbetslivet och de fackliga organisationerna i privat och offentlig verksamhet inom vård och omsorg. Via detta säkerställer förvaltningen arbetet med att utveckla praktikplatser inom ramen Arbetsplatsförlagt lärande (APL) där eleven får möjlighet att utveckla yrkeskunskaper och yrkesidentitet.

Hälsa-, vård- och omsorgsförvaltningen deltar även i flera stora mässor varje år. Ett exempel är jobb- och utbildningsmässan TODO som Gymnasiemässan är en del av. Målet med TODO är att matcha eller förbereda fler unga Malmöbor för arbetsmarknaden, oavsett om de står inför valet av gymnasieutbildning eller har utbildning och arbetslivserfarenhet i

¹ Österman Jenny & Hagman Lisbeth (2013). Ungdomsbesök i vård- och omsorgsboenden. Rapporter/Stiftelsen Stockholms läns Äldrecentrum 2013

bagaget. TODO-mässan har cirka 12 000 besökare och förvaltningen deltar med en monter där besökarna kan ta del av informationsmaterial och träffa samt ställa frågor till ambassadörer för nämndens vanligaste yrkesgrupper.

Kostnaden för att införa ungdomsbesök i Malmö beror på omfattning och val av genomförandemetod. En schablonkostnad för en pilotverksamhet på fem särskilda boenden enligt Stockholmsmodellen beräknas till cirka 800 000 kr om året. Enligt samma schablonberäkning skulle det kosta cirka 6,7 miljoner per år att införa ungdomsbesök på nämndens 42 boenden. Vidare tillkommer kostnader för handledning, samordning och upphandling. Alla eventuella inköp av tjänster behöver föregås av ett upphandlingsförfarande vilket påverkar den faktiska kostnaden.

Hälsa-, vård- och omsorgsnämnden är positiv till fler generationsöverskridande möten i äldreomsorgen utifrån de förutsättningar som gäller för Malmö. I den ordinarie vårdpersonalens uppgifter ingår att skapa så kallade ”guldkantsstunder” för brukarna. Utöver gemensamma aktiviteter är personcentrerad vård i fokus där brukarnas önskemål tillgodoses i högsta möjliga mån. Genom att arbeta efter och utveckla kontaktmannaskapet skapas bättre förutsättningar för att den enskilde ska kunna få en individuell och trygg omsorg. Kontaktmannen har till uppgift att kommunicera, informera och bidra till sociala aktiviteter samt fungera som en kontakt och länk till anhöriga. Hälsa-, vård- och omsorgsnämnden anser att satsningen med ungdomsbesök på vård- och omsorgsboenden i Stockholm är intressant men vill poängtera att en jämn kvalitet i verksamheten är det viktigaste för att säkerställa brukarnöjdhet. Hälsa-, vård- och omsorgsnämnden ser hellre satsningar på att få upp grundprofessionens förutsättningar att skapa guldkant snarare än instiftandet av en ny yrkeskategori.

I slutändan är varje ny satsning en prioriteringsfråga och hälsa-, vård- och omsorgsnämnden anser att områden som kompetensutveckling för undersköterskor, digitalisering, chefers förutsättningar, yrkessvenska och juridisk kompetens bör prioriteras för en jämn kvalitet i verksamheten. Hälsa-, vård- och omsorgsnämnden föreslår kommunfullmäktige att avslå motionen med hänvisning till att det inte finns utrymme inom den nuvarande ekonomiska ramen att införa ungdomsbesök inom äldreomsorgen.

Ordförande

.....
Anders Rubin
.....

Förvaltningsdirektör

.....
Gisela Öst
.....

John Roslund (M), Ragnhild Ståleker (M), Christina Gröhn (M) och Ewa Langerbeck (C) reserverar sig mot beslutet.

Michael Hård af Segerstad (SD) och Eva Hallén (SD) reserverar sig muntligen mot beslutet.